

МЕТОДИКА
експертного оцінювання професійних компетентностей учасників
сертифікації шляхом вивчення їх практичного досвіду роботи

Вступ

Реформа освіти - це головне питання порядку денного майже кожної країни світу. Однак, незважаючи на значне збільшення витрат та амбітні спроби реформування, ефективність багатьох освітніх систем мало покращилася за останнє десятиліття. Більше того, якість освіти в різних країнах суттєво відрізняється, що не можливо пояснити винятково рівнем інвестицій в освіту. Деякі освітні системи стабільно працюють і вдосконалюються швидше, ніж інші.

Існує багато різних шляхів вдосконалення освітньої системи. Однак численні дослідження (McKinsey^{[3],[4]}, OECD^[5]) показують, що високоефективні освітні системи мають певні спільні риси та використовують подібні інструменти для покращення результатів навчання учнів.

Досвід цих систем свідчить про те, що найбільше значення мають три складові:

- 1) залучення найкращих фахівців до педагогічної діяльності;
- 2) перетворення цих фахівців на ефективних педагогів;
- 3) здатність системи забезпечити найкращі умови навчання для кожної дитини.

Такі системи демонструють, що найкращі практики для досягнення цих трьох складових є ефективними незалежно від культури, в якій вони застосовуються, та показують, що можливе істотне поліпшення результатів за короткий проміжок часу і що застосування цих кращих практик на загальному рівні може мати величезний вплив на покращення проблемних освітніх систем, на якому етапі розвитку вони б не знаходились.

Однією з процедур в українській освітній системі, яка має допомогти виявити найбільш талановитих педагогів та мотивувати їх до постійного професійного вдосконалення, є сертифікація педагогічних працівників.

Сертифікація педагогічних працівників – це зовнішнє оцінювання професійних компетентностей педагогічного працівника (у тому числі з педагогіки та психології, практичних вмінь застосування сучасних методів і технологій навчання), що здійснюється шляхом незалежного тестування, самооцінювання та вивчення практичного досвіду роботи.

Метою сертифікації є виявлення та заохочення педагогічних працівників з високим рівнем педагогічної майстерності, які володіють методиками

компетентнісного навчання і новими освітніми технологіями та сприяють їх поширенню.

Сертифікація – це важливий етап у кар’єрі педагогічного працівника, що забезпечує підвищення якості професійної діяльності через зовнішнє оцінювання та самооцінювання, осмислення досягнутого та проєктування подальшого професійного вдосконалення.

Відповідно до Положення про сертифікацію педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2018 р. № 1190, робочою групою Державної служби якості освіти України (далі – Служба) розроблена та затверджена методика експертного оцінювання професійних компетентностей учасників сертифікації шляхом вивчення їх практичного досвіду роботи (далі – Методика).

Під час розроблення Методики враховано Концепцію реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року^[1], схвалену розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р, професійний стандарт «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти»^[2], затверджений наказом Міністерства соціальної політики України від 10.08.2018 № 1143 (далі – Професійний стандарт), а також Рамку безперервного професійного розвитку вчителів^[6], розроблену Міністерством освіти і науки України спільно з Британською Радою в Україні, Australian Professional Standards for Teachers^[7], Learning standards, teaching standards and standards for school principals: a comparative study^[8], Teachers Matter: Attracting, Developing and Retaining Effective Teachers^[5], Supporting key competence development: learning approaches and environments in school education^[9], Road to 21st Century Competencies^[10], Professional standard Teacher EstQF^[11].

Методика призначена для використання експертами під час оцінювання професійних компетентностей учасників сертифікації шляхом вивчення їх практичного досвіду роботи та містить перелік професійних компетентностей, які підлягають оцінюванню, критерії оцінювання, показники критеріїв оцінювання, коефіцієнти вагомості показників та результати оцінювання.

Під компетентністю в цій Методиці розглядається системний прояв знань, умінь, здібностей і особистісних якостей педагогічного працівника, що дозволяють йому успішно вирішувати функціональні завдання, які становлять сутність професійної діяльності.

У процесі сертифікації проводиться експертне оцінювання 10 професійних компетентностей, кожна з яких оцінюється за двома критеріями – когнітивним (К) та діяльнісним (Д).

Кількісний розподіл показників за критеріями

Професійна компетентність	Критерій оцінювання	Кількість показників
1. Здатність планувати та організовувати освітній процес відповідно до вимог законодавства	Діяльнісний 1Д	3
	Когнітивний 1К	4
Усього:		7
2. Здатність застосовувати та інтегрувати знання з усіх освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової освіти, під час освітнього процесу	Діяльнісний 2Д	4
	Когнітивний 2К	3
Усього:		7
3. Здатність проектувати, здійснювати освітню діяльність із використанням технологій, форм, методів і засобів навчання та з урахуванням індивідуальних особливостей учнів	Діяльнісний 3Д	4
	Когнітивний 3К	3
Усього:		7
4. Здатність оцінювати навчальні досягнення здобувачів освіти відповідно до затверджених вимог	Діяльнісний 4Д	4
	Когнітивний 4К	3
Усього:		7
5. Здатність організовувати та підтримувати здорове, безпечне, розвивальне, психологічно комфортне, інклюзивне освітнє середовище	Діяльнісний 5Д	4
	Когнітивний 5К	3
Усього:		7
6. Здатність до організації виховного процесу, який ґрунтується на загальнолюдських, національно-патріотичних, культурних та громадянських цінностях	Діяльнісний 6Д	4
	Когнітивний 6К	4
Усього:		8
7. Здатність до формування та реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти	Діяльнісний 7Д	3
	Когнітивний 7К	3
Усього:		6
8. Здатність до співпраці / взаємодії з учасниками освітнього процесу (учнями, колегами, батьками (особами, які їх замінюють))	Діяльнісний 8Д	4
	Когнітивний 8К	3
Усього:		7
9. Здатність до використання інформаційно-комунікаційної та цифрової технологій	Діяльнісний 9Д	3
	Когнітивний 9К	3
Усього:		6
10. Здатність до постійного професійного саморозвитку, самоаналізу та рефлексії	Діяльнісний 10Д	3
	Когнітивний 10К	3
Усього:		6
Загальна кількість		68

Збір та узагальнення інформації, отриманої під час спостереження, опитування та вивчення документації

Під час експертного оцінювання професійних компетентностей учасників сертифікації основними методами збирання інформації є:

- опитування учасників освітнього процесу;
- спостереження за діяльністю педагогічного працівника;
- вивчення документації.

Спостереження за діяльністю учасника сертифікації проводиться впродовж його робочого дня, включаючи, зокрема, спостереження під час відвідування навчальних занять, а також у позаурочний час.

Інтерв'ювання учасника сертифікації здійснюється згідно з орієнтовним переліком питань, розробленим Службою.

Інтерв'ювання директора закладу загальної середньої освіти, його заступника та керівника методичного об'єднання (далі – МО) здійснюється за анкетною, розробленою Службою, що передбачає обов'язкову фіксацію відповідей.

Вивчення документації проводиться з метою встановлення відповідності теми навчального заняття з календарним планом роботи учасника сертифікації та відповідним навчальним планом.

Для оцінювання кожної професійної компетентності учасника сертифікації за кожним із показників може використовуватися один або кілька методів збирання інформації. Водночас інтерв'ю з директором, його заступником та керівником МО не може бути єдиним методом збирання інформації у ході оцінювання.

Тривалість кожного інтерв'ю (з учасником сертифікації, директором, заступником директора закладу освіти, керівником МО) не повинна перевищувати 40 хвилин.

У ході вивчення практичного досвіду роботи учасника сертифікації кожний експерт оцінює професійні компетентності учасників сертифікації та заповнює таблицю експертного оцінювання професійних компетентностей учасників сертифікації (далі – Таблиця) *(додаток до Методики)*.

Експертне оцінювання кожної професійної компетентності здійснюється за кожним критерієм та включає оцінювання за всіма показниками, що входять до відповідного критерію.

Для кожної професійної компетентності сформовано унікальний перелік показників, які визначають діяльнісний та когнітивний критерії.

У тому випадку, коли показник, за яким здійснюється оцінювання професійних компетентностей учасника сертифікації, простежується постійно / системно, він оцінюється 4 (чотирма) балами.

Коли показник, за яким здійснюється оцінювання професійних компетентностей учасника сертифікації, простежується часто / в більшості випадків, він оцінюється 3 (трьома) балами.

У випадку, коли показник, за яким здійснюється оцінювання професійних компетентностей учасника сертифікації, простежується інколи / менше ніж в половині випадків, він оцінюється 2 (двома) балами.

Коли показник, за яким здійснюється оцінювання професійних компетентностей учасника сертифікації, простежується епізодично / не системно, він оцінюється 1 (одним) балом.

У випадку, коли показник, за яким здійснюється оцінювання професійних компетентностей учасника сертифікації, не простежується, він оцінюється 0 (нулем) балів.

Показники критеріїв оцінювання розроблено з урахуванням вимог до трудових функцій, визначених Професійним стандартом.

Коефіцієнт вагомості кожного показника визначено в залежності від трудової функції, яку він описує, та співвіднесено з відповідним рівнем Національної рамки кваліфікацій, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341.

Таблиця
експертного оцінювання професійних компетентностей учасників
сертифікації шляхом вивчення їх практичного досвіду роботи
(витяг з додатку до Методики)

№	Професійна компетентність	Критерій оцінювання	Шифр показника	Показники критерію оцінювання	Коефіцієнт вагомості показника	Бал оцінювання	Результат оцінювання	Примітка
1	2	3	4	5	6	7	8	9
3.	Здатність проєктувати, здійснювати освітню діяльність із використанням технологій, форм, методів і засобів навчання та з урахуванням індивідуальних особливостей учнів	Діяльнісний (ЗД)	ЗД1	Організовує роботу учнів із урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей (зокрема дітей з особливими освітніми потребами), добираючи доцільні методи та прийоми навчання	0,35			
ЗД2			Забезпечує баланс між активними, пасивними та інтерактивними видами навчання у різних формах взаємодії (парах, мікрогрупах, групах) для досягнення очікуваних результатів	0,3				
ЗД3			Створює умови для розвитку в учнів критичного мислення та творчої активності, використовуючи різні засоби навчання	0,25				
ЗД4			Підтримує належний баланс між обсягом мовлення вчителя та обсягом мовлення учнів, демонструючи навички позитивної	0,1				

			вербальної та невербальної комунікації				
		Кількість балів за діяльнісним критерієм (ЗД)					
	Когнітивний (ЗК)	ЗК1	Знає вимоги до планування навчальних занять із урахуванням специфіки освітніх галузей та індивідуальних особливостей учнів	0,4			
		ЗК2	Обізнаний з освітніми технологіями, формами, методами та засобами навчання для досягнення позитивних результатів кожним здобувачем освіти	0,3			
		ЗК3	Знає основи психолого-педагогічної теорії та методичні прийоми організації особистісно орієнтованого навчання	0,3			
		Кількість балів за когнітивним критерієм (ЗК)					

Результат оцінювання за відповідним показником визначається як добуток коефіцієнта вагомості показника на бал оцінювання, виставлений експертом:

$$R_n = \alpha \Pi_n,$$

де R_n – результат оцінювання за відповідним показником;

n – номер показника;

α – коефіцієнт вагомості відповідного показника;

Π – бал оцінювання, виставлений експертом за відповідним показником.

Кількість балів за результатами експертного оцінювання професійної компетентності за відповідним критерієм визначається як сума результатів оцінювання показників, що входять до цього критерію:

$$N_m = R_1 + R_2 + \dots + R_n,$$

де N – кількість балів за результатами експертного оцінювання професійної компетентності за відповідним критерієм;

m – номер компетентності.

Кількість отриманих учасником сертифікації балів від кожного експерта за кожним з критеріїв визначається як сума балів за результатами оцінювання всіх професійних компетентностей за відповідним критерієм:

$$M = N_1 + N_2 + \dots + N_{10},$$

де M – кількість отриманих учасником сертифікації балів від кожного експерта за кожним з критеріїв.

Кількість набраних учасником сертифікації балів за кожним із критеріїв оцінювання, що фіксується в експертному висновку, визначається як середнє арифметичне значення балів, отриманих від двох експертів:

$$\sigma = \frac{M_1 + M_2}{2},$$

де σ – кількість набраних учасником сертифікації балів за діяльнісним / когнітивним критерієм оцінювання, що фіксується в експертному висновку.

Загальна сума балів, отриманих учасником сертифікації за результатами експертного оцінювання, визначається за формулою:

$$\Sigma = \sigma_{\text{д}} + \sigma_{\text{к}},$$

де $\sigma_{\text{д}}$ – кількість набраних учасником сертифікації балів за діяльнісним критерієм;

$\sigma_{\text{к}}$ – кількість набраних учасником сертифікації балів за когнітивним критерієм.

Приклад заповнення Таблиці та визначення результатів експертного оцінювання професійних компетентностей учасників сертифікації одним з експертів

№	Професійна компетентність	Критерій оцінювання	Шифр показника	Показники критерію оцінювання	Коефіцієнт вагомості показника	Бал оцінювання	Результат оцінювання	Примітка	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
3.	Здатність проєктувати, здійснювати освітню діяльність із використанням технологій, форм, методів і засобів навчання та з урахуванням індивідуальних особливостей учнів	Діяльнісний (ЗД)	ЗД1	Організовує роботу учнів із урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей (зокрема дітей з особливими освітніми потребами), добираючи доцільні методи та прийоми навчання	0,35	3	1.05		
			ЗД2	Забезпечує баланс між активними, пасивними та інтерактивними видами навчання у різних формах взаємодії (парах, мікрогрупах, групах) для досягнення очікуваних результатів	0,3	3	0.9		
			ЗД3	Створює умови для розвитку в учнів критичного мислення та творчої активності, використовуючи різні засоби навчання	0,25	2	0.5		
			ЗД4	Підтримує належний баланс між обсягом мовлення вчителя та обсягом мовлення учнів, демонструючи навички позитивної вербальної та невербальної комунікації	0,1	4	0.4		
			Кількість балів за діяльнісним критерієм (ЗД)						2.85
		Когнітивний (ЗК)	ЗК1	Знає вимоги до планування навчальних занять із урахуванням специфіки освітніх галузей та індивідуальних особливостей учнів	0,4	3	1.2		
			ЗК2	Обізнаний з освітніми технологіями, формами, методами та засобами навчання для досягнення позитивних результатів кожним здобувачем освіти	0,3	2	0.6		
			ЗК3	Знає основи психолого-педагогічної теорії та методичні прийоми організації особистісно орієнтованого навчання	0,3	3	0.9		
			Кількість балів за когнітивним критерієм (ЗК)						2.7

Наприклад, за результатами оцінювання професійної компетентності 3 «Здатність проєктувати, здійснювати освітню діяльність із використанням технологій, форм, методів і засобів навчання та з урахуванням

індивідуальних особливостей учнів» за показниками *діяльнісного* критерію учасник сертифікації отримав такі бали:

- показник ЗД1 «Організовує роботу учнів із урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей (зокрема з особливими освітніми потребами), добираючи доцільні методи та прийоми навчання» – 3 бали;

- показник ЗД2 «Забезпечує баланс між активними, пасивними та інтерактивними видами навчання у різних формах взаємодії (парах, мікрогрупах, групах) для досягнення очікуваних результатів» – 3 бали;

- показник ЗД3 «Створює умови для розвитку в учнів критичного мислення та творчої активності, використовуючи різні засоби навчання» – 2 бали;

- показник ЗД4 «Підтримує належний баланс між обсягом мовлення вчителя та обсягом мовлення учнів, демонструючи навички позитивної вербальної та невербальної комунікації» – 4 бали.

Тоді результат оцінювання за показником ЗД1 визначається як добуток коефіцієнта вагомості показника на бал оцінювання, виставлений експертом:

$$R_{зД1} = \alpha\Pi_{зД1} = 0.35 \times 3 = 1.05.$$

Результат оцінювання за показником ЗД2 визначається як добуток коефіцієнта вагомості показника на бал оцінювання, виставлений експертом:

$$R_{зД2} = \alpha\Pi_{зД2} = 0.3 \times 3 = 0.9.$$

Результат оцінювання за показником ЗД3 визначається як добуток коефіцієнта вагомості показника на бал оцінювання, виставлений експертом:

$$R_{зД3} = \alpha\Pi_{зД3} = 0.25 \times 2 = 0.5.$$

Результат оцінювання за показником ЗД4 визначається як добуток коефіцієнта вагомості показника на бал оцінювання, виставлений експертом:

$$R_{зД4} = \alpha\Pi_{зД4} = 0.1 \times 4 = 0.4.$$

Кількість балів за результатами експертного оцінювання професійної компетентності за відповідним критерієм визначається як сума результатів оцінювання показників, що входять до цього критерію:

$$N_{зД} = R_{зД1} + R_{зД2} + R_{зД3} + R_{зД4} = 1.05 + 0.9 + 0.5 + 0.4 = 2.85.$$

Результати оцінювання інших професійних компетентностей за *діяльним* критерієм визначаються аналогічно.

Наприклад, за результатами оцінювання професійної компетентності 3 «Здатність проектувати, здійснювати освітню діяльність із використанням технологій, форм, методів і засобів навчання та з урахуванням індивідуальних особливостей учнів» за показниками *когнітивного* критерію учасник сертифікації отримав такі бали:

- показник ЗК1 «Знає вимоги до планування навчальних занять із урахуванням специфіки освітніх галузей та індивідуальних особливостей учнів» – 3 бали;

- показник ЗК2 «Обізнаний з освітніми технологіями, формами, методами та засобами навчання для досягнення позитивних результатів кожним здобувачем освіти» – 2 бали;

- показник ЗК3 «Знає основи психолого-педагогічної теорії та методичні прийоми організації особистісно орієнтованого навчання» – 3 бали.

Тоді результат оцінювання за показником ЗК1 визначається як добуток коефіцієнта вагомості показника на бал оцінювання, виставлений експертом:

$$R_{ЗК1} = \alpha P_{ЗК1} = 0.4 \times 3 = 1.2.$$

Результат оцінювання за показником ЗК2 визначається як добуток коефіцієнта вагомості показника на бал оцінювання, виставлений експертом:

$$R_{ЗК2} = \alpha P_{ЗК2} = 0.3 \times 2 = 0.6.$$

Результат оцінювання за показником ЗК3 визначається як добуток коефіцієнта вагомості показника на бал оцінювання, виставлений експертом:

$$R_{ЗК3} = \alpha P_{ЗК3} = 0.3 \times 3 = 0.9.$$

Кількість балів за результатами експертного оцінювання професійної компетентності за відповідним критерієм визначається як сума результатів оцінювання показників, що входять до цього критерію:

$$N_{ЗК} = R_{ЗК1} + R_{ЗК2} + R_{ЗК3} = 1.2 + 0.6 + 0.9 = 2.7.$$

Результати оцінювання інших професійних компетентностей за **когнітивним** критерієм визначаються аналогічно.

Припустимо, що результати оцінювання інших компетентностей такі:

Професійна компетентність	Результати оцінювання за критеріями:	
	діяльнісний	когнітивний
1. Здатність планувати та організовувати освітній процес відповідно до вимог законодавства	3.25	3.1
2. Здатність застосовувати та інтегрувати знання з усіх освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової освіти, під час освітнього процесу	3.05	3.0
3. Здатність проектувати, здійснювати освітню діяльність із використанням технологій, форм, методів і засобів навчання та з урахуванням індивідуальних особливостей учнів	2.85	2.7
4. Здатність оцінювати навчальні досягнення здобувачів освіти відповідно до затверджених вимог	2.9	2.85
5. Здатність організовувати та підтримувати здорове, безпечне, розвивальне, психологічно комфортне, інклюзивне освітнє середовище	3.0	2.65
6. Здатність до організації виховного процесу, який ґрунтується на загальнолюдських, національно-патріотичних, культурних та громадянських цінностях	2.6	3.0
7. Здатність до формування та реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти	2.8	2.9

8. Здатність до співпраці / взаємодії з учасниками освітнього процесу (учнями, колегами, батьками (особами, які їх замінюють))	3.2	2.9
9. Здатність до використання інформаційно-комунікаційної та цифрової технологій	3.0	2.8
10. Здатність до постійного професійного розвитку, самоаналізу та рефлексії	3.1	2.9

Тоді кількість набраних учасником сертифікації балів за **діяльнісним** критерієм визначається як сума балів за результатами оцінювання всіх професійних компетентностей за цим критерієм:

$$M_D = N_{1D} + N_{2D} + N_{3D} + N_{4D} + N_{5D} + N_{6D} + N_{7D} + N_{8D} + N_{9D} + N_{10D} = \\ = 3.25 + 3.05 + 2.85 + 2.9 + 3.0 + 2.6 + 2.8 + 3.2 + 3.0 + 3.1 = 29.75.$$

Кількість набраних учасником сертифікації балів за **когнітивним** критерієм визначається як сума балів за результатами оцінювання всіх професійних компетентностей за цим критерієм:

$$M_K = N_{1K} + N_{2K} + N_{3K} + N_{4K} + N_{5K} + N_{6K} + N_{7K} + N_{8K} + N_{9K} + N_{10K} = \\ = 3.1 + 3.0 + 2.7 + 2.85 + 2.65 + 3.0 + 2.9 + 2.9 + 2.8 + 2.9 = 28.8.$$

Заповнення Таблиці та визначення результатів експертного оцінювання професійних компетентностей учасників сертифікації іншим експертом здійснюється аналогічно.

З метою систематизації інформації кожний експерт фіксує результати в **таблиці результатів оцінювання**. Такий підхід дасть можливість швидко і якісно заповнити форму експертного висновку.

Наприклад, кількість отриманих учасником сертифікації балів від іншого експерта складає $M_D = 30.2$ за діяльнісним критерієм та $M_K = 27.65$ за когнітивним критерієм.

Тоді кількість набраних учасником сертифікації балів за **діяльнісним** критерієм, що фіксується в експертному висновку, визначається як середнє арифметичне значення отриманих від двох експертів балів:

$$\sigma_D = \frac{M_1 + M_2}{2} = \frac{29.75 + 30.2}{2} = 29.975.$$

Кількість набраних учасником сертифікації балів за **когнітивним** критерієм, що фіксується в експертному висновку, визначається як середнє арифметичне значення отриманих від двох експертів балів:

$$\sigma_K = \frac{M_1 + M_2}{2} = \frac{28.8 + 27.65}{2} = 28.225.$$

Тоді загальна сума балів, отриманих учасником сертифікації за результатами експертного оцінювання, визначається за формулою:

$$\Sigma = \sigma_D + \sigma_K = 29.975 + 28.225 = 58.2.$$

У разі, якщо за результатами обчислення загальна сума балів Σ є дробовим числом, воно округлюється до найближчого цілого за таким правилом:

якщо перший знак після коми < 5 , тоді знак перед комою зберігають, а всі знаки після коми замінюють нулями;

якщо перший знак після коми ≥ 5 , тоді знак перед комою збільшують на одиницю, а всі знаки після коми замінюють нулями.

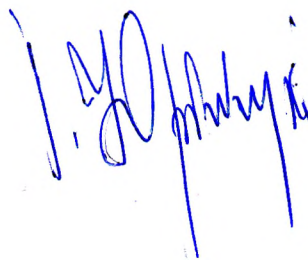
Кількість набраних учасником сертифікації балів за кожним із критеріїв оцінювання та їх загальна сума вноситься до форми експертного висновку, що заповнюється експертною групою за результатами вивчення практичного досвіду роботи учасника сертифікації.

Отже, загальна сума балів, яку може отримати учасник сертифікації за результатами експертного оцінювання професійних компетентностей, знаходиться в діапазоні від 0 до 80 балів.

Література:

1. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи.
2. Професійний стандарт «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти».
3. How the world best-performing school systems come out on top. McKinsey. 2007.
4. How the world's most improved school systems keep getting better. McKinsey. 2010.
5. Teachers matter. Education and training policy attracting, developing and retaining effective teachers. OECD. 2005.
6. Рамка безперервного професійного розвитку вчителів (Британська Рада).
7. Australian Professional Standards for Teachers.
8. Learning standards, teaching standards and standards for school principals: a comparative study. OECD. 2013.
9. Supporting key competence development: learning approaches and environments in school education.
10. Road to 21st Century Competencies (Finland).
11. Professional standard Teacher EstQF (Estonia).

Директор департаменту
акредитації та моніторингу

Іван ЮРІЙЧУК

ID експерта

12

ID учасника

Додаток

**ТАБЛИЦЯ ЕКСПЕРТНОГО ОЦІНЮВАННЯ
ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧАСНИКІВ СЕРТИФІКАЦІЇ
ШЛЯХОМ ВИВЧЕННЯ ЇХ ПРАКТИЧНОГО ДОСВІДУ РОБОТИ**

№	Професійна компетентність	Критерій оцінювання	Шифр показника	Показники критерію оцінювання	Коефіцієнт вагомості показника	Бал оцінювання	Результат оцінювання	Примітка	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1.	Здатність планувати та організувати освітній процес відповідно до вимог законодавства	Діяльнісний (1Д)	1Д1	Дотримується вимог нормативно-правових документів при плануванні та організації освітнього процесу	0,3				
			1Д2	Планує / реалізує хід навчальних занять із урахуванням особливостей змісту освітніх галузей	0,4				
			1Д3	Розраховує (під час планування) часові рамки для кожного виду діяльності та гнучко дотримується їх, передбачаючи можливості для моніторингу та зворотного зв'язку	0,3				
		Кількість балів за діяльнісним критерієм (1Д)							
		Когнітивний (1К)	1К1	Знає вимоги до планування освітнього процесу відповідно до Державного стандарту початкової освіти та обраної освітньої програми	0,25				
			1К2	Аналізує зміст навчального матеріалу та прогнозує результативність його сприйняття	0,2				
			1К3	Обізнаний із видами діяльності, що дають змогу учням засвоїти новий матеріал та набуті життєвих компетентностей	0,25				
			1К4	Обізнаний із труднощами, що можуть виникати в учнів під час навчальної діяльності, та знає способи реагування на них із урахуванням індивідуальних особливостей дітей	0,3				
		Кількість балів за когнітивним критерієм (1К)							

№	Професійна компетентність	Критерій оцінювання	Шифр показника	Показники критерію оцінювання	Коефіцієнт вагомості показника	Бал оцінювання	Результат оцінювання	Примітка
1	2	3	4	5	6	7	8	9
2.	Здатність застосовувати та інтегрувати знання з усіх освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової освіти, під час освітнього процесу	Діяльнісний (2Д)	2Д1	Реалізує вимоги освітньої програми, враховуючи вікові та індивідуальні особливості учнів	0,35			
			2Д2	Формує в учнів уміння працювати з різними видами та джерелами інформації, дотримуючись принципів академічної доброчесності	0,2			
			2Д3	Розкриває зв'язок нової теми з попередніми і наступними темами, дає можливість учням самостійно ставити запитання та вирішувати завдання	0,25			
			2Д4	Застосовує різні прийоми і методи для розвитку мотивації й пізнавального інтересу учнів та демонструє можливість використання отриманих знань на практиці	0,2			
			Кількість балів за діяльнісним критерієм (2Д)					
		Когнітивний (2К)	2К1	Обізнаний зі змінами та новаціями в освіті, джерелами науково-педагогічної інформації (паперовими та електронними)	0,3			
			2К2	Знає, як добирати матеріал до навчальних занять із урахуванням рівнів досягнень учнів та їх індивідуальних особливостей	0,35			
			2К3	Знає, як адаптувати освітню програму відповідно до потреб, можливостей та інтересів учнів	0,35			
			Кількість балів за когнітивним критерієм (2К)					

№	Професійна компетентність	Критерій оцінювання	Шифр показника	Показники критерію оцінювання	Коефіцієнт вагомості показника	Бал оцінювання	Результат оцінювання	Примітка	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
3.	Здатність проєктувати, здійснювати освітню діяльність із використанням технологій, форм, методів і засобів навчання та з урахуванням індивідуальних особливостей учнів	Діяльнісний (ЗД)	ЗД1	Організовує роботу учнів із урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей (у тому числі дітей з особливими освітніми потребами), добираючи доцільні методи та прийоми навчання	0,35				
			ЗД2	Забезпечує баланс між активними, пасивними та інтерактивними видами навчання у різних формах взаємодії (парах, мікрогрупах, групах) для досягнення очікуваних результатів	0,3				
			ЗД3	Створює умови для розвитку в учнів критичного мислення та творчої активності, використовуючи різні засоби навчання	0,25				
			ЗД4	Підтримує належний баланс між обсягом мовлення вчителя та обсягом мовлення учнів, демонструючи навички позитивної вербальної та невербальної комунікації	0,1				
			Кількість балів за діяльнісним критерієм (ЗД)						
		Когнітивний (ЗК)	ЗК1	Знає вимоги до планування навчальних занять із урахуванням специфіки освітніх галузей та індивідуальних особливостей учнів	0,4				
			ЗК2	Обізнаний з освітніми технологіями, формами, методами та засобами навчання для досягнення позитивних результатів кожним здобувачем освіти	0,3				
			ЗК3	Знає основи психолого-педагогічної теорії та методичні прийоми організації особистісно орієнтованого навчання	0,3				
			Кількість балів за когнітивним критерієм (ЗК)						

№	Професійна компетентність	Критерії оцінювання	Шифр показника	Показники критерію оцінювання	Коефіцієнт вагомості показника	Бал оцінювання	Результат оцінювання	Примітка	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
4.	Здатність оцінювати навчальні досягнення здобувачів освіти відповідно до затверджених вимог	Діяльнісний (4Д)	4Д1	Застосовує різні види та технології оцінювання навчальних досягнень учнів	0,35				
			4Д2	Оцінює навчальну діяльність учнів із урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей (у тому числі дітей з особливими освітніми потребами)	0,25				
			4Д3	Формує в здобувачів освіти навички самооцінювання та взаємооцінювання навчальної діяльності	0,2				
			4Д4	Надає учням зворотній зв'язок через оцінювання та створює ситуацію успіху	0,2				
			Кількість балів за діяльнісним критерієм (4Д)						
		Когнітивний (4К)	4К1	Знає нормативні вимоги та методичні рекомендації щодо оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти	0,35				
			4К2	знає і розробляє критерії оцінювання навчальних досягнень учнів із урахуванням вікових та індивідуальних особливостей	0,35				
			4К3	Знає, як добирати та адаптувати завдання з різних джерел для визначення рівнів засвоєння матеріалу здобувачами освіти	0,3				
			Кількість балів за когнітивним критерієм (4К)						

№	Професійна компетентність	Критерій оцінювання	Шифр показника	Показники критерію оцінювання	Коефіцієнт вагомості показника	Бал оцінювання	Результат оцінювання	Примітка
1	2	3	4	5	6	7	8	9
5.	Здатність організувати та підтримувати здорове, безпечне, розвивальне, психологічно комфортне, інклюзивне освітнє середовище	Діяльнісний (5Д)	5Д1	Створює психологічно комфортне освітнє середовище з дотриманням вимог безпеки життєдіяльності, правил санітарії та гігієни	0,3			
			5Д2	Мотивує учнів до вибору виду діяльності та активного навчання, організовуючи освітні осередки	0,2			
			5Д3	Залучає учнів до комунікативної, дослідницької, проектної та інших видів діяльності в освітньому середовищі	0,25			
			5Д4	Добирає і застосовує в освітньому середовищі навчальні матеріали відповідно до інтересів і потреб дітей	0,25			
			Кількість балів за діяльнісним критерієм (5Д)					
		Когнітивний (5К)	5К1	Знає вимоги до освітнього середовища, зорієнтованого на особистісний, творчий і духовний розвиток учнів	0,35			
			5К2	Знає особливості змістового наповнення освітнього середовища	0,35			
			5К3	Знає норми та правила поведінки учасників освітнього процесу в закладі освіти	0,3			
			Кількість балів за когнітивним критерієм (5К)					

№	Професійна компетентність	Критерій оцінювання	Шифр показника	Показники критерію оцінювання	Коефіцієнт вагомості показника	Бал оцінювання	Результат оцінювання	Примітка	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
6.	Здатність до організації виховного процесу, який ґрунтується на загальнолюдських, національно-патріотичних, культурних та громадянських цінностях	Діяльнісний (6Д)	6Д1	Використовує завдання / матеріали для формування / виховання загальнолюдських, національно-патріотичних, культурних та громадянських цінностей	0,25				
			6Д2	Створює умови для формування / виховання емоційного інтелекту здобувачів освіти	0,2				
			6Д3	Планує та проводить заходи щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) / дискримінації серед учнів	0,3				
			6Д4	Виховує в учнів моральні чесноти (доброту, милосердя, співчуття, тощо)	0,25				
		Кількість балів за діяльнісним критерієм (6Д)							
		Когнітивний (6К)	6К1	Обізнаний з нормативною базою виховного процесу в початковій освіті	0,2				
			6К2	Знає методики та технології національно-патріотичного виховання	0,3				
			6К3	Володіє інформацією про чинники ризику насильства (булінгу / цькування) щодо дитини та знає послідовність дій у випадку його виявлення	0,3				
			6К4	Знає основи превентивного виховання здобувачів освіти	0,2				
		Кількість балів за когнітивним критерієм (6К)							

№	Професійна компетентність	Критерії оцінювання	Шифр показника	Показники критерію оцінювання	Коефіцієнт вагомості показника	Бал оцінювання	Результат оцінювання	Примітка		
1	2	3	4	5	6	7	8	9		
7.	Здатність до формування та реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти	Діяльнісний (7Д)	7Д1	Визначає потреби, сильні / слабкі сторони дитини в емоційній, фізичній і когнітивній сферах для здійснення індивідуального підходу та розробки індивідуальної програми розвитку (за потреби)	0,35					
			7Д2	Розробляє проекти й творчі завдання різної складності для розвитку здібностей та задоволення потреб дітей	0,35					
			7Д3	Розвиває в учнів ініціативу, самостійність, відповідальність та лідерські якості	0,3					
		Кількість балів за діяльнісним критерієм (7Д)								
		Когнітивний (7К)	7К1	Знає вимоги щодо формування індивідуальної освітньої траєкторії учнів	0,3					
			7К2	Обізнаний з умовами щодо залучення профільних фахівців до розробки індивідуальної освітньої траєкторії учня	0,35					
			7К3	Знає методики визначення індивідуальних труднощів, що виникають в учнів під час навчання, та здатний їх подолати	0,35					
Кількість балів за когнітивним критерієм (7К)										

№	Професійна компетентність	Критерій оцінювання	Шифр показника	Показники критерію оцінювання	Коефіцієнт вагомості показника	Бал оцінювання	Результат оцінювання	Примітка	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
8.	Здатність до співпраці / взаємодії з учасниками освітнього процесу (учнями, колегами, батьками (особами, які їх замінюють))	Діяльнісний (8Д)	8Д1	Інформує / комунікує з батьками (особами, які їх замінюють) про навчальні досягнення учнів, їх поведінку, розвиток та надає їм поради й рекомендації	0,35				
			8Д2	Залучає батьків (осіб, які їх замінюють) до організації освітнього процесу та участі в різних соціальних / громадських проектах	0,2				
			8Д3	Сприяє розвитку партнерських стосунків «учень-учитель» на основі спільних демократичних цінностей	0,2				
			8Д4	Обмінюється досвідом / співпрацює з колегами у різних сферах професійної діяльності	0,25				
		Кількість балів за діяльнісним критерієм (8Д)							
		Когнітивний (8К)	8К1	Знає повноваження, функції та форми роботи з батьками учнів (особами, які їх замінюють)	0,25				
			8К2	Володіє інформацією про діяльність професійних спільнот / професійних мережових спільнот	0,3				
			8К3	Знає способи / механізми співпраці з іншими вчителями для підвищення власної та їхньої педагогічної майстерності	0,45				
		Кількість балів за когнітивним критерієм (8К)							

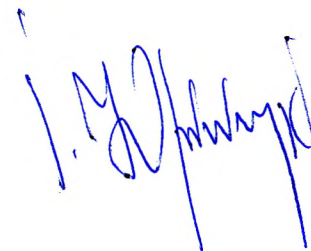
№	Професійна компетентність	Критерії оцінювання	Шифр показника	Показники критерію оцінювання	Коефіцієнт вагомості показника	Бал оцінювання	Результат оцінювання	Примітка
1	2	3	4	5	6	7	8	9
9.	Здатність до використання інформаційно-комунікаційної та цифрової технологій	Діяльнісний (9Д)	9Д1	Використовує наявні в закладі освіти види цифрової техніки для забезпечення якісного освітнього процесу	0,4			
			9Д2	Використовує інформаційно-комунікаційні технології для висвітлення власних напрацювань і результатів роботи в різних формах (професійне портфоліо, авторський сайт, блог, публікації, тощо)	0,35			
			9Д3	Створює освітні ресурси із використанням інформаційних технологій та наповнює їх відповідним контентом навчального чи методичного спрямування	0,25			
			Кількість балів за діяльнісним критерієм (9Д)					
		Когнітивний (9К)	9К1	Знає як використовувати інформаційні, інфомедійні та цифрові технології при плануванні освітнього процесу	0,3			
			9К2	Знає як створювати освітні ресурси із використанням інформаційних технологій	0,3			
			9К3	Знає правила використання інформаційних засобів та вимоги до безпечної роботи в мережі інтернет	0,4			
			Кількість балів за когнітивним критерієм (9К)					

№	Професійна компетентність	Критерій оцінювання	Шифр показника	Показники критерію оцінювання	Коефіцієнт вагомості показника	Бал оцінювання	Результат оцінювання	Примітка
1	2	3	4	5	6	7	8	9
10.	Здатність до постійного професійного розвитку, самоаналізу та рефлексії	Діяльнісний (10Д)	10Д1	Вміє об'єктивно оцінювати власну професійну діяльність	0,4			
			10Д2	Бере участь у семінарах, тренінгах, майстер-класах, науково-практичних конференціях, вебінарах, роботі творчих груп із професійних питань	0,35			
			10Д3	Проявляє / демонструє особистісно-професійні якості: активність, цілеспрямованість, наполегливість, працелюбність, креативність, ініціативність, комунікабельність	0,25			
			Кількість балів за діяльнісним критерієм (10Д)					
		Когнітивний (10К)	10К1	Обізнаний з порядком підвищення кваліфікації та знає види, форми та способи професійного зростання, особистісного розвитку та вдосконалення	0,35			
			10К2	Знає методiku самоаналізу професійної діяльності	0,35			
			10К3	Розуміє необхідність постійного професійного самовдосконалення та самоосвіти	0,3			
			Кількість балів за когнітивним критерієм (10К)					

ТАБЛИЦЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ОЦІНЮВАННЯ

Професійна компетентність	Діяльнісний критерій	Когнітивний критерій
1. Здатність планувати та організовувати освітній процес відповідно до вимог законодавства		
2. Здатність застосовувати та інтегрувати знання з усіх освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової освіти, під час освітнього процесу		
3. Здатність проектувати, здійснювати освітню діяльність із використанням технологій, форм, методів і засобів навчання та з урахуванням індивідуальних особливостей учнів		
4. Здатність оцінювати навчальні досягнення здобувачів освіти відповідно до затверджених вимог		
5. Здатність організовувати та підтримувати здорове, безпечне, розвивальне, психологічно комфортне, інклюзивне освітнє середовище		
6. Здатність до організації виховного процесу, який ґрунтується на загальнолюдських, національно-патріотичних, культурних та громадянських цінностях		
7. Здатність до формування та реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти		
8. Здатність до співпраці / взаємодії з учасниками освітнього процесу (учнями, колегами, батьками (особами, які їх замінюють))		
9. Здатність до використання інформаційно-комунікаційної та цифрової технологій		
10. Здатність до постійного професійного розвитку, самоаналізу та рефлексії		
КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ ЗА КРИТЕРІЄМ		

Директор департаменту
акредитації та моніторингу

Іван ЮРІЙЧУК